

Alle dokumenter skal journalføres fortløpende

Kommunal Rapport 22.05.2017

Når det skjer grove brudd på plikten til journalføring, bør det reageres tjenestemessig, sier jussprofessor Jan Fridthjof Bernt.

Kontrollutvalget i Kristiansund har tatt for seg rutiner og journalføring og utlegging av postlister på kommunens nettsted, særlig etter at det i vinter dukket opp et halvannet år gammelt brev på postlista. Senere skal også sju år gamle brev ha dukket opp. Kontrollutvalget har spurt om hvorfor journalføringen ikke skjer fortløpende.

Det framkom også at postlista viste maks 100 journalføringer per dag, slik at nummer 101 og oppover ikke framkom da man søkte på lista.

Kontrollutvalget ville også vite hvorfor brev til og fra kommuneadvokaten ikke er på postlista. Kommuneadvokaten svarte utvalget med at korrespondansen blir journalført, men ikke satt på postlista fordi mye av den er unntatt offentlighet. Hun viste videre til at det ikke er et lovkrav eller pålegg å legge ut postlister på nett, ifølge Tidens Krav.

Spørsmål: Kan en kommunal etat med hjemmel i lov unnlate å sette journalført post på postlista? Er det lov å sette tak på antall journalføringer per dag? Hvor lang tid kan kommunen bruke på å journalføre post?

Svar: Det at et dokument er unntatt fra offentlighet, er ikke relevant for plikten til journalføring. Det er i så fall et klart brudd på journalføringsplikten etter offentlighetsloven § 10, første avsnitt, og arkivforskriften, der det er fastsatt i § 2–6 en alminnelig plikt til å «registrere alle inngående og utgående dokument som etter offentleglova § 4 må reknast som saksdokument for organet».

Det er klar forutsetning at journalføring skal skje ganske umiddelbart etter utsendelse eller mottak av dokumentet, også der dette er et ledd i en løpende saksbehandling som ikke er avsluttet.

I arkivforskriften § 3–1 er det fastsatt at «Inngående post skal leverast til arkivtenesta», og at «Post til organet skal opnast av arkivtenesta». Og i arkivforskriften 3–8 har vi en regel om at utgående brev skal oversendes til arkivet «Når behandlinga er avslutta og svarbrev er ekspedert».

Det er etter dette ingen tvil om at all inn- og utgående post skal leveres til arkivtjenesten og journalføres umiddelbart etter at den er sendt eller mottatt. Dette gjelder uavhengig av om journalen føres manuelt eller elektronisk, og finnes det to versjoner, må de selvsagt være identiske.

Plikten til journalføring gjelder også der det er adgang til å gjøre unntak – helt eller delvis – fra retten til innsyn i det aktuelle dokumentet.

Allmennheten har rett til å få vite at dokumentet finnes, også om det ikke skal gis innsyn i det.

Slik journalføring er ingen omfattende og krevende operasjon, man skal bare registrere dato, avsender eller adressat og tema for dokumentet. Hvis man er usikker på om det er rett til innsyn i et dokument, skal man dessuten ikke ta stilling til dette før det eventuelt kommer krav om innsyn.

I offentlighetsloven § 29, første setning, er det fastslått at når et organ mottar et innsynskrav, skal det «*vurdere kravet konkret og sjølvstendig*», altså der og da.

Det skal ikke foretas noen form for forhåndsklassifisering av dokumenter når det gjelder innsynsrett, så usikkerhet om innsynsretten er ikke en holdbar unnskyldning for manglende journalføring.

Offentlighetsloven inneholder ingen regler om straff eller andre sanksjoner overfor den som bevisst eller uaktsomt bryter lovens regler om rett til innsyn i forvaltningens dokumenter. Dette er én av årsakene til at man tar så lett på etterlevelsen av loven mange steder i forvaltningen.

Men ved brudd på plikten til journalføring har arkivloven en straffebestemmelse i § 22:

«Den som handlar i strid med føresegner gjevne i eller i medhald av denne lova, kan straffast med bøter».

Jeg vil mene at interne regler som setter tak på antall journalføringer per dag i kommunen, må ses som et klart brudd på loven. Og grove brudd på reglene om dette, bør det i alle fall reageres tjenstemessig på.